

Służebnictwa leśne w Galicyi

i wykupno takowych.

Pamiętnik

Henryka Strzeleckiego.

Lisy i pasowyśka!!

(Hasło agitacyjne we Wschodniej Galicyi, z przed czasów odkupu służebnictwa.)

(Dokończenie.)

Pomimo jednak to wszystko, jest zniesienie służebnictw w Galicyi, dziełem wiekopomnem ery nowej a stronę materialną jego, przedstawiają dowodnie cyfry przytoczone poniżej, jako też polepszenie gospodarstwa lasowego w kraju przez większą w niem swobodę i możliwość skuteczniejszej i tańszej ochrony leśnej. Strona zaś moralna tej ważnej akcji agrarnej, okaże się dopiero z czasem, w miarę wzrostu **oświaty i umoralnienia ludu wiejskiego**; co niestety idzie pomału, ale przy Boskiej pomocy. **postępuje zawsze!**

Wyniki odkupu służebnictwa, — według danych urzędowych biura odnośnego w c. k. namiestnictwie lwowskim*) — są następujące:

Począwszy od powstania władz serwitutowych, aż do dnia 5. maja 1895., — z którym to dniem (w myśl ustawy z dnia 4. marca 1895.), — ustała działalność władz serwitutowych samoistnych; — ze zgłoszonych 30733 spraw serwitutowych, załatwiono 30726; zaś tylko **7 spraw** zalegało jeszcze w drodze rekursu w ministerstwie spraw wewnętrznych, tak; że właściwie jedynie dla tych siedm spraw, istniało przy c. k. namiestnictwie, jeszcze w roku 1894 osobne biuro.

Z wspomnianych 30733 spraw załatwiono jak następuje:

1. w drodze ugody,

a) odkupiono . . . . . 7949 spraw,

b) uregulowano . . . . . 2798 »

do przeniesienia . . . . . 10747 spraw,

---

*) Za przyzwoleniem c. k. namiestnictwa, udzielił mi referent odnośny dane potrzebne dla umieszczenia w pamiętniku Najjaśniejszego Pana z których korzystam i w pracy niniejszej.

	z przeniesienia	. 10747	spraw,
2.	w drodze orzeczenia,		
	a) wykupiono	 8021	»
	b) uregulowano.	 839	»
3.	przez sąd polubowny wykupiono	14	»
4.	odsądzono	 11105	»
5.	w ministerstwie zalegało	 7	»

jak wyżej . 30733 spraw.

Ogólny kapitał spłaty wynosi 1,259342 zł.; — ale spłata gotowymi pieniędzmi nastąpiła tylko w 1503 przypadkach, reszta była spłacona papierami indemnizacyjnymi.

Jako ekwiwalent w gruncie przyznano: 1,63440 morgów n. a. (94063 ha) lasu, zaś w pastwiskach, gruntach ornych i łąkach 116452 morgów n. a. (67018 ha); ogółem 279892 morgi n. a. (161081 ha).

Służebnictwa uregulowano w 3637 wypadkach, a to na obszarze 1,637737 morgów (942528 ha) lasu i 4090 morgach (2354 ha) pastwisk.

Powierzchnia lasów obciążonych służebnictwami uregulowanymi, pochodząca z jedynie najpewniejszego źródła, nie zgadza się z powierzchnią wydaną w rocznikach statystycznych c. k. ministerstwa rolnictwa (z r. 1895), gdzie podano ją w wysokości 468958 ha.

Dobitniej przedstawiają się jeszcze wyniki, jeżeli stosunek do siebie niektórych liczb powyższych wyrazimy w procentach.

I tak: jeżeli od ogólnej ilości spraw wniesionych,	
wynoszącej	 30733
odejmiemy odsądzone, załatwione polubownie i zalegające jeszcze, których jest razem	. . . . . <u>11126</u>
pozostanie spraw załatwionych	 19607

Z tych załatwiono:

wykupnem	 15970	czyli 81'4 ⁰ / ₀ ,
uregulowaniem	 3637	» 18'6 »
Wykupiono pieniędzmi	 1503	» 9'4 »
» gruntem	 14467	» 90'6 »
W drodze ugody	 10747	» 54'8 »
Na skutek orzeczenia	 8860	» 45'2 »

Ten stosunek procentowy, potwierdza tylko już wypowiedziane zapatrywania, na całą sprawę zniesienia służebnictw w Galicyi.

Jest jeszcze jedna kwestya na którą należy zwrócić uwagę, a mianowicie: dla czego powierzchnia lasów obciążonych służebnictwami jest jeszcze tak znaczna w Galicyi? W lasach państwowych uregulowano po większej części służebnictwa; a to przeszło wraz z lasami państwowymi sprzedanymi już po zniesieniu służebnictw, na własność prywatną. Ale oprócz tego, deputaty pobierane przez probostwa, szkoły, szpitale i t. p., zostały uregulowane jako służebnictwa prywatne, bezwzględnie na cały obszar lasów dóbr, do których należą pobierający deputat. Tak też dla deputatu, wynoszącego niekiedy kilka metrów sześciennych drzewa opałowego, jest obciążony służebnictwem, las cały obejmujący nieraz kilka tysięcy hektarów powierzchni. I z tąd też pochodzi: że np. rocznik c. k. ministerstwa rolnictwa z r. 1895, wykazuje w Galicyi lasów obciążonych służebnictwami 468958 *ha*.

* * *

W ogóle jednak, — jak to jeszcze raz naznaczamy z naciskiem, — jest **zniesienie służebnictw**, dziełem wielkiego znaczenia w agrarnym rozwoju Galicyi i wielka to zasługa tych, którzy nad przeprowadzeniem tego dzieła pracowali. Dzieje zaś rozwoju ekonomicznego kraju, nie będą mogły przeminać milczeniem dzieła tego i słać je będą, jako jedno z tych, któremi się odznacza druga połowa XIX. wieku.

Henryk Strzelecki.